

LA SKRIBMAŜINO DE MIA PATRO.

Ĝi staris sur kverka tableto apud fenestro en nia manĝoĉambro. Vespere ĝi estis alŝovata al la lumo de l' supertabla lampo. Tage ĝi laboradis nur dum kelkaj horoj, sed ĝia vera vivo komenciĝadis vespere. La frapbruado de ĝiaj etaj klavoj estis por mi kvazaŭ lulkanto; io mankis al mi kaj la dormo forkuris dum maloftaj vesperoj, kiam ĝi staris silenta.

Ĝi estis mia bona, honesta amiko. Mi al kutimiĝis al ĝia unutona melodio, en kiu la frapadon de l' klavoj interrompatis bela sonoro, anoncanta finiĝon de la linio, kaj grinco de la tirilo; ĝian lignan kovrilon miaj pupoj ĉiam opiniis tre oportuna veturilo.

Mi preskaŭ ne memoras la tempon, en kiu ĝi ekokupis la lokon en nia domo. Fluis jaroj — ĝi ĉiam laboradis senlace, estante ne nur maŝino,

sed preskaŭ amiko de mia patro. Amiko neniam senpacienciĝanta, neniam malesperanta, sed ĉiam fidela, ĉiam esperiga.

Komence mi estimis ĝin, kiel aĝan, seriozan amikon de la familio. Poste mia rilato fariĝis pli intima. Mi stariĝadis apude kaj kun intereso rigardis la laboradon de ĝia meĥanismo. Fine mi kuraĝis sidiĝi sur tabureto kaj ekfrapi la klavojn, ĝojante, ke la literoj estis multe pli belaj ol tiuj, kiujn skribis en kajero mia mallerta mano. Sed mia unua vera ĝojo estis, kiam mi maŝinskribis ekzercon kaj fiere montris ĝin al mia instruistino. Mi estas certa, ke nur tial ŝi ne tre admonis min pro eraroj, kiuj en alia okazo kaŭzus ŝian severan mallaŭdon.

Mi kreskis, pasadis de pupoj al fabeloj, de fabeloj al ĉiam pli realaj rakontoj, ĝi — la maŝino — senĉese laborante, rakontadis per sia unu-tona voĉo ĉiam la saman historion.

Dum unu vintra vespero, kiam post pacienca, sepjara laborado mia patro finis ian gravan verkon, en nia loĝejo bruis gajaj ridoj, gratuloj, babiloj. La maŝino staris trankvile, silente en sia anguleto. Kaj en mian infanan cerbon venis la penso, ke se mi estus la maŝino, mi sentus min ofendita pro tiu forgeso dum tiu solena vespero, kiun mi ja helpis alproksimigi. Sed la senviva maŝino estis pli alta, ol homaj-koleroj kaj ĵaluzoj, kaj jam la sekvintan tagon ĝi kantis per sia kutima melodio novan kanton de laboro.

Tiel ĝi senlace laboradis dum multaj jaroj — sed pasis la feliĉa tempo. Ĉiam pli ofte ĝi staris silenta, ripozanta kontraŭ sia volo kaj kontraŭ la volo de l' homo, kies koron dolorigis la okazintaĵoj de l' ekstera mondo.

Venis la momento, ke rigidiĝis la fingroj, kiuj movigadis ĝiajn etajn klavojn... Ĝi staris en sia anguleto, kovrita per nigra kovrilo. Ĝi staris trankvila, indiferenta, nenion sentanta — la maŝino.

Monatoj pasadis. Sur la kverka tableto la maŝino staris — fermita. Longe mi hezitis, antaŭ ol mi kuraĝis levi denove la kovrilon. Kaj ŝajnis al mi tiam, ke mi levas kovrilon de l' ĉerko...

Mi ekfrapis — resonis la klavoj. Malrapide, malkuraĝe, kvazaŭ kun miro, kiel homo, kiu vekigas post longa dormo kaj demandas, kie li estas, kiuj estas tiuj, kiuj lin ĉirkaŭas. Kaj ĝiaj senvortaj sonoj ŝajnis vortoj de kunsento, eble la plej kortuŝaj...

Dek jaroj pasis. La malnova maŝino staras sur sia tableto. Kompare kun la lastaj sistemoj ĝi ne prezentas grandan valoron. Mankas kelkaj gravaj aranĝoj kaj stenotipistoj rigardas ĝin komplete, preskaŭ malestime. Mi tamen respektas ĝin. Kaj kiam mi deprenas la kovrilon, kvazaŭ ridetas la amika vizaĝo kaj antaŭ la okuloj hele brilas la surskribo, ĉizita sur la maŝino: »Ni laboru kaj esperu«.

Lidja Zamenhof.